

Budapest, 1956 szeptember 30.

Kedves Szamszon Alekszejevics!

23-án kelt levelét tegnap kaptam meg és sietek válaszolni rá. Sorba veszem kérdéseit:

1. Az említett eseményekről magam sohasem irtam.
2. Szívesen állok rendelkezésére az ezekre vonatkozó emlékeimmel.
3. Kérdésére, hogy a Szovjetházat miért hagyták el a vezető elvtársak, beleértve Nagy elvtársat, a ház kommandánsát is, sajnos nem tudok kielégítő választ adni. Annyit tudok, hogy sok vezető elvtárs akkor nap másutt volt elfoglalva, mert a felkelés több helyen tört ki. Mikor oda érkeztem, magukat tényleg ott találtam a Dunaparton és a ház vesztibüljében.
- 4/5 Magam iniciatívájára mentem el a Szovjetházba, ami úgy történt, hogy ^{Munkástanács bősere} Budapestre érkezve hallottam a lövöldözést és siettem a Szovjetházba, hogy megtudjam mi történt és történik itt. Odaérve és látva a helyzetet, hogy vezetés nélkül maradt a maguk csapata, felisettem szobamba és, felvettem uniformisomat és átvettem a vezetést. Utólag bejelentettem a budapesti katonai parancsnokságnak ~~x~~ a történeteket, mely megerősített engem mint a Szovjetház kommandánsát.
6. Nem tudom, hogy Böhm Vilmos miért érkezett ^{oly későn} ~~csak másnap~~ a Szovjetházba és katonaság nélkül, de talán azért, mert másutt volt elfoglalva. Ugyanakkor tudniillik a kadettiskola hallgatói elfoglalták a telefonközpontot és azt kellett visszafoglalni.
7. Hogy miért érkezett csak másnap gyalogság és tüzérség a Dunapartra, azt nem tudom emlékeimből pontosan megmagyarázni, lehet azért, amit az előző pontban említettem, de talán azért is, mert Haubrich, Budapest kommandánsának magatartása abban az időben fölötte kétes volt.
8. Miért nem büntették meg a felkelőket? A Budapesten lévő olasz misszió vezetője, Romanelli ezredes interveniált a kormánynál és Kun Béla külügyi népbiztos beleegyezett az amnesztiába.
9. Miért nem tüntették ki senkit a védők közül? A Magyar Tanácsköztársaságnak kitüntetései nem voltak és úgy tudom, hogy az ujságok, amennyire emlékszem, megenlékeztek azokról, akik a felkelést leverték/a Szovjetház, az ujsesi Mautner börgyár, a telefonközpont stb. védőit./

- 10. Szamuelyi Tibornak országos megbízásai voltak és ezért valószínű, hogy a Szovjetház közvetlenül Nagynak volt alárendelve.
- 11. Tényleg én voltam az egyetlen népbiztos aki a Szovjetház védelmét vezette, és akinek ^{vezetőségének} maguk alárendelték magukat.
- 12. Hogy volt-e közöttünk orvos, arra nem emlékszem. De a maga emlékei inkább arra engednek következtetni, hogy nem volt.

114413

Az őrségnek volt egy Dögei nevű elvtárs alvezetője és azt 1919-~~év~~ decemberében egy pörben elítélték és kivégezték. A patrul jelentése szerint egy orvostanhallgató fényjeleket adott az ellenforradalmi hajóknak és mikor a katonáink felmentek a lakásába, ellenszegült, mire a helyszínen lelőtték. Emiatt vallatták Dögeit, ~~és~~ elítélték és kivégezték. Ebben a pörben én szerepeltem mint értelmi szerző és mint "szökésben lévő vádlottat" kezeltek.

Nagyon fogok örülni, ha egyszer meg fog látogatni Budapesten, akkor majd feleleveníthetjük a régi emlékeket. Lehetséges, hogy tavasszal Moszkvában leszek feleségemmel együtt; erről majd értesítem.

Sokszor üdvözlöm és minden jót kívánok magának; remélem munkáját hamarosan és eredményesen be tudja fejezni.

MTA FIL. INT.
Lukács Archív

16

MTA FIL. INT.
Lukács Archív